БРОЈ 11. ЦЕТИЊЕ, Сриједа 5. фебруара 1914. год. ГОДИНА VII.

ЦИЈЕНА:
за Црну Гору на годину 10 перп., на по год. 5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

ЗА ЦРНУ ГОРУ БРОЈ 10 ПАРА
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ БРОЈ 20 ПАРА

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
СРИЈЕДОМ и ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:
„Вјесник" Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:
„Viesnik" Cettigné (Montenégro)

Рукописе ваља слати Уредништву „Вјесника"
а претплату и огласе Администрацији
Огласи се наплаћују по погодби

Цетиње, 5. фебруара

Ови су дани испуњени немиром и зебњом. Потајно страховање од нечега, чему се још не могу одредити међе опасности, уноси у јавност културних народа осјећања непоузданости. Лична иницијатива предузимљивих духова спутана је неизвјесношћу положаја. Радна воља појединаца и читавих друштвених класа зауздана је снагом догађаја, који се сами од себе крећу и као бујица носе јавни живот у непознате вртлоге.

Ономад је на глас, да је закључен нови Балкански Савез, на бечкој берзи пала вриједност аустриским државним папирима.

Финансијери, банкари и индустријалци имају над осталим масама то преимућство, да први осјете приближивање какве опасности. Они су веома осјетљив барометар политичког времена.

Зашто је жива у политичком барометру бечке берзе тако нагло пала на глас о закључењу новог Балканског Савеза?

Државе, које би имале да сачињавају нови Балкански Блок, без сумње немају воље да праве авантуре. Њима је стало највише до мира. Њихова је најпреча брига да очувају ратне тековине. И чему сада да њихово одбрамбено држање изазива код других узнемиреност и страховање од рата?

Изгледа да овај неки жеље, па кад се образовала јака и сложна одбрана од истога, одмах се код осјетљивих берзијанаца појачала вјера у неминован сукоб. Онамо страсна жеља за измјеном стања створеног букурешким миром; овамо јак блок за сузбијање тијех жеља.

Али положај се ипак избистрио.

Потписници букурешког мира нашли су начин, да одрже на снази његове одредбе. Румунија је опет учинила услугу себи и општем миру. Споразум да се одрже закључци мира у Букурешту залога је мира на Балкану. Он је брана од свијех превратничких и освајачких намјера. Опасан је само за оне, који неће да га поштују. Могућност је нових несрећа само тада, ако га ко оружаном руком покуша разрушити. Међутим за ту су намјеру слаби изгледи. Снага и заједница потписника букурешког мира довољна је да Балкан обезбиједи од подмуклих препада. Та снага и заједница немају нападачку сврху, већ и с тога не, што су Румунија, Србија, Црна Гора и Грчка и сувише жељне мира и рада у миру. Разумије се, да наше удружење за одржање мира и новога стања не може биги по вољи онима, који су Балкан навикли сматрати као своју колонију. Без нас и противу нас не може ништа више бити на Балкану. Слободу и независност овога јемчи мир потписан у Букурешту. Овај мир не трпи никакву измјену ни на штету држава, које га потписаше, ни у корист држава, које га не потписаше. Њему су дужне да се прилагоде и Турска са Бугарском на истоку, и Арбанија са својим протекторима на западу.

Посљедице несмишљена држања

»Самоуправа« пише:

Одмјерено и присебно држање држава, као год и појединаца, увијек је већи доказ о стварној снази и истинском поуздању, него бучно и изазивачко држање, које, по правилу, увијек погађа оне који се њиме служе. Одиста, државе прве по снази и утицају на послове међународне европске политике, Енглеска, Њемачка, Русија и Француска, у току цијеле балканске кризе, присебним и мирољубивим држањем својим, дале су несумњива доказа о пуном поуздању у своју снагу, о увјерењу да ће се њихов глас морати саслушати и озбиљно узимати у обзир.

На супрот томе, државе слабије снаге и мањега поуздања, бучним фразама и неодмјереношћу, која никад није била доказ о чврстој одлучности да истрају у својим намјерама, труде се да покрију стварне слабости својега положаја изазивајући забуне за друге, и, у крајњим резултатима, за себе. То је обична посљедица несмишљена држања.

У минулим ратовима, Турска је и сувише дала доказа о својој државној немоћи. Катастрофалне посљедице рата, који је изазвало неодмјерено држање њених државника, као да је ничему нијесу научиле. Охрабрена лаким успјехом у Тракији, који је дошао по фаталним заблудама бугарских државника, она данас почиње дизати глас, као да је побједилац, а не побијеђени. Рачунајући на кожу нације, које окупљевају у стварним основима, и на страх Европе од нових заплета на Балкану, она заборавља на јавно познате тегобе својега садашњег финанеијског положаја, па покушава, да и према Грчкој, на питању о острвима у Егејском Мору, одигра ону исту улогу, коју је одиграла према Бугарској у Тракији!... Код те рачунице заборавља само на неколико ствари, на име, да је Бугарска, кад је турска војска почела наступати у Тракији, била потпуно апсорбована на другој страни, и да јој је њено раније држање било одузело симпатије и потпору свих великих Сила.

Са Грчком, данас, ствар стоји сасвим друкчије. Она је, прије свега, побиједила у рату. Даље, она је, предусретљивошћу према жељама великих Сила освојила њихове симпатије и заслужила њихову потпору. Са свим је оправдано оно што је нагласио париски »Temps«, да је ствар правде указати помоћ Грчкој у питању о острвима, и употребити, код тога случаја, у њену корист, онај утицај, који су велике Силе употребиле противу ње у питању о Арбанији.

У таквим погодбама, за Турску, за њено садашње држање у питању о острвима, већ се оцртава извјестан пораз, без којега је она могла бити. Тај пораз, међутим, потпуно је заслужен. Али осим њега долазе, опет по онаквом држању Турске, друге, по њу неповољне посљедице. Нови велики зајам, који се имао закључити у Француској, а који је, по признању самих турских листова, животна потреба Турске, биће остварен много касније него што би иначе био остварен, и уз много теже погодбе за Турску. О томе се већ отворено расправља по најугледнијим француским листовима, код којих покушаја са бакшишима нијес2 могли угушити глас савјести и потиснути дужне обзире према општим европским интересима.

У Бугарској, унаточочајним петљавинама унутрашњега реда опет се заузима изазивачка, поза »Echo de Bulgarie« тврди, како између Бугара и Срба не може бити пријатељства докле год је међу њима спор о Маћедонији, и како се Срби варају ако рачунају да ће успјети да посрбе Бугаре из Скопља, Прилипа, Охрида, Велеса и др., као што су посрбили Бугаре из Ниша, Пирота, Врање и т. д.

Када се поуздано зна, да »Echo de Bulgarie« стоји несумњиво под сугестијом службених бугарских кругова, онда се може с поуздањем закључивати о чудноватости — да употријебимо овај еуфемизам, — погледа на стварни међународни положај на Балкану код кругова, који данас управљају судбином Бугарске. Да ће се такви погледи осветити Бугарској, како у финансијском, тако и у политичком погледу, то је изван сваке сумње, као што ти погледи морају, код незаинтересованог страног свијета, изазивати кућење и ружне сумње у менталитет државника, који се одају онаким политичким маштаријама....

Што се нас тиче, морамо рећи софијском официозу, да данас зна сав културни свијет, да су Бугари, новцем, ножем, револвером и динамитом, скоро тридесет година запињали, да од српске, начине Бугарску Маћедонију; да су у њој варварски уништавали споменике старе српске културе, и да — за свих тих тридесет година, — нијесу могли побугарити српску Маћедонију. Ми, Срби, у Нишу, Пироту, Врању и т. д., као и данас у Маћедонији наишли смо на добре Србе, који су све муке, и турске и бугарске и арнаутске, мученички подносили, и опет остали Срби. У Македонији, до душе, било је доста и бугарских најамника, али ови су напустили свој завичај, и отишли у Бугарску, у којој се сада муче и злопате. Све што је било Србин, што је осјећало српски, остало је у Маћедонији. И неће проћи много времена, па ће се и у Бугарској признати да је Маћедонија, од старина, била српска.

Па ипак, онакво држање бугарскога официоза, мјесто да икога превари о правом стању ствари, увјериће сав свијет, да се Бугари никад не могу излијечити од болести мегаломаније, и да морају подносити сва зла, која та болест доноси. Финансијске посљедице те болести, свакојако, неће изостати. Напослије, за политичку будућност Бугарске, која је у Тракији, овакво садашње њено држање може бити нарочито штетно.

Али, да ли је у опште паметно и од користи говорити о разуму људима, који неће да слушају глас разума?.. Изазивање непознатога код најближих, непосредних сусједа, никада не може бити паметна ствар. Штета је одиста, што у Бугарској нијесу кадри да ухвате ни ту тако проету и јасну истину!..

Осигурање мира

»Руско Слово« пише:

Из Беча долазе извјешћа која оцртавају стање ствари на Балкану у доста узбудљивим бојама. Турска се отворено спрема за рат са Грчком због Егејских острва, уз извјесну потпору Бугарске, која тобож пристаје да пропусти турске трупе ка Солуну кроз своју нову територију. Бугарске чете, које се наслањају дијелом на западну Тракију дијелом на Арбанију, већ су отпочеле своју разорну дјелатност. Ако се овоме дода неизбјежан сукоб светих легија епирске лиге са Арбанцима у сјеверном Епиру, слика ће се добити, у истини, прилично неутјешна. Па ипак не треба преувеличавати опасност садањег положаја на Балкану. Прије неколико недјеља, док још није био потписан у Атини грчко-турски уговор о миру и док се велике Силе нијесу споразумјеле у питању о егејским острвима, положај је био много гори. Па ипак није дошло до сукоба. Од тога доба није било никаквих догађаја, који би могли заоштрити односе међу балканским државама или претегнути политичке теразије на страну ма које од њих. Истина, Турска се некако довила да закључи у Паризу краторочни зајам од 40 милиона круна, и уз припомоћ француског злата турска је флота знатно појачана куповином двају дредноота у Енглеској. Међутим, те оклопнице које се граде у једном истом доку Армстронга у Енсвику, биће готове тек у другој половини ове године, а дотле грчка флота, која је добила извјесно појачање набавком нових 6 торпедњача у Њемачкој, има несумњиву надмоћност у водама Архипелага. Пријетње Младотурака, да ће послати корпус војске да заузме острва Хиос и Лесбос, срачуњене су, очигледно, за унутрашњу употребу; без флоте се острва не могу заузимати.

Што се тиче Бугарске, може се рећи, да је ова злосрећна земља сва утонула у своје унутрашње послове. Све политичке партије загњуриле су се у изборну борбу, а министарство је Радослављево толико несигурно, да о новим спољним авантурама не може ни мислити. Може бити, да краљ Фердинанд, лично, не би био с раскида да још једном опроба срећу, па ма и ризиковао да изгуби круну. Али Бугарска апсолутно нема са чим да ратује. Софијски кабинет није могао до сада да закључи зајам на страни, ако се не узме у рачун оно неколико милиона, што су му дале њемачке банке. Муниција је по готову истрошена, а и са профијантом стоји доста хрђаво. Послије срамних пораза и откривене интенданске и инжињерске паљаме, бугарска се армија налази у таквом стању, да ће се мучно наћи око краља Фердинанда генерал, који би ризиковао да изда наредбу за наступање. Најзад, Бугари су довољно научени горким искуством и знају да Румунија не воли шалу. Чим Бугарска наруши своју неутралност, на позорницу ће се опет појавити Србија и Румунија, које неће допустити да се наруши равнотежа утврђена букурешким уговором о миру. Нова авантура краља Фердинанда одмах ће изазвати народно негодовање и ствар се може свршити револуцијом.

Ратно расположење Порте не подгријева се одлучношћу Младотурака за организовање безнадне експедиције на егејска острва, већ једино рачунањем на закулисну помоћ држава тројнога савеза. У осталом попуштање Енвер Паше у питању мисије Сандерсове довело је до приличног расхлађења односа између Њемачке и Турске. Судећи по тону њемачке штампе, која врло оштро напада ратоборну политику Турске, може се мислити, да ће се берлински кабинет држати резервисано. Срдачно пријатељство Аустрије и Турске такође је помрачено неуспјешном арбанашком авантуром Изет паше и младотурском агитацијом против принца Вида. Најзад, Италија тражи од Турске контрибуцију за повраћај Родоса и сусједних острва: овакви захтјеви најмање могу бити пријатни Османлијама, који су навикли да примају а не да плаћају. Изгледа, да је нада на Аустрију и Италију такође слаба. Наравно, могућна је и таква комбинација, да ће Порта обећати Аустрији и Италији обуставу мусломанског покрета у Арбанији и мање или више масне концесије у Малој Азији за тајну дипломатску помоћ у борби за Хиос и Лесбос. Али је највјероватније, да је сва та ларма само један рачун да се утиче на Грчку у епирском питању и принуде Грци да што прије евакуишу сјеверни Епир. Рок за евакуацију сјеверног Епира, који су силе Тројног Савеза одредили Грчкој, истекао је 5-ог јануара, а међутим грчке трупе и не мичу се с мјеста. Аустроугарски политичари, који су навикли на безпоговорну покорност Србије, прилично су раздражени тврдоглавошћу Грчке, ма да се и старају да сакрију своју раздраженост под маском олимпијског спокојства.

Без обзира на озбиљност запаљивог материјала на Балкану, мучно да се може озбиљно вјеровати у могућност новога рата. Као најбоље осигурање мира може се сматрати та околност, што је европско рјешење егејског питања продиктовао лондоски кабинет. Протестујући против тога рјешења, Турска ће отворено стати против Енглеске. Само се по себи разумије, да енглеска влада неће презати ни од најодлучних мјера, ако се на карту стави престиж Енглеске на Истоку. У таквом случају Енглеска ће поћи заједно са Русијом и Француском. У питању њемачке војне мисије Порта је већ имала прилику да се увјери о опасности противљења држава, ма Тројнога Споразума. Европи је одвећ потребан мир, да би могла спокојство Истока ставити у зависност од личног частољубља новога некрунисанога султана.

Дневник

Педесетогодишњица свештеничке службе. На Сретење 2. ов. мјес. прославио је на Цетињу педесетогодишњицу свештеничке службе г. прото Крсто Матановић. Уважени и поштовани слављеник примио је тога дана безбројне усмене и писмене честитке из пријестонице, из земље и осталих српских крајева. Цетињско грађанство у великом броју посјетило је слављеника у његову дому. Пријестоничка општина честитала му је преко свога изасланства, које је слављенику у име поштовања и захвалности поднијело лијеп дар: два велика сребрна свијећњака.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

На честитању су били готово сви наши великодостојници и угледни грађани. Тога дана тако се видно манифестоваху љубав и уважење нашег грађанства према слављенику који је својим свештеничким и грађанским врлинама задобио наше опште поштовање.

Његово Величанство Краљ послао је са Ријеке слављенику топлу телеграфску честитку, саопштивши му уједно да га одликује Даниловим орденом II. степена.

Његово Високопреосвештенство Г. Митрополит одликовао га је напрсним крстом.

Слављеник је тога дана примио многобројне телеграфске честитке од угледних личности.

Од срца желимо нашем љубљеном г. проти К. Матановићу још дуга здравља, да би и даље могао вршити узвишену дужност истинског свештеника, која у њему има ријетак узор.

Вјенчање Госп. Мато Павићевић, народни посланик и секретар Нар. Скупштине, вјенчаће се у недјељу 9. овог мјесеца у Подгорици са госпођицом Вером Ћетковићевом из истог мјеста. Искрено честитамо младенцима.

Фонд сиромашних ученика.

Пишу нам из Градца. На дан св. Саве ученици основне школе градачке са својим наставницима представљали су неке сцене из »Горског Вијенца«.

Како у школи није дослије био основан фонд сиромашних ученика, то су наставници изнијели пред сакупљени народ потребу и корист фонда и позвали га, да уложи према могућности, колико је ко у стању, само да се стави темељ фонду, на што су се општинари школски са особитом вољом одазвали. Добровољних прилога је било 117 перпера и тим је основан »Фонд сиромашних ученика школе Градачке«.

Фонду приложише сљедећа господа:

По перп. 5 капетан Перо И Ђуришић, оф. Јоко Ђ. Ђуришић, поручик Илија Брновић, оф. Стеван Ив. Марковић, учитељ Стојан Г. Ђуришић, предсјед. општ. Милош Н. Маровић; — по перп. 3. поп Томо Кажић, капет. писар Симон Кажић, Илија Ј. Рајичковић; — по перп. 2 оф. Бошко Кажић, Илија Р. Ђуришић, Мићо В. Ковачевић, Томо В. Брновић, Мићо П. Радовић, Томо П. Радовић, Јован И. Марковић, Митар Б. Ћетковић, Томо Б. Марковић, Милош Р. Кажић, Јован Ф. Кажић, Ђуро В. Кажић, Саво М. Кажић; — по перп. 1 командир, Преле А. Кажић, барјакт. Стеван М. Раичковић. Михаило Г. Ђуришић, Михаило И. Кажић, Саво Ф. Кажић, Никола Ј. Маровић, Никола С. Брновић Петар И. Брновић, Гаврило И. Ђуришић, Лука Н. Раичковић, Петар Б. Кажић, Стеван Ј. Марковић, Илија П. Радусиновић, Блажо М. Ковачевић, Живко Марковић, Саво Г. Радусиновић, Митар Б. Радусиновић, Стеван Ј. Вукчевић, Нико С. Ђуришић, Јоко П. Раичковић, Перо Л. Рајичковић, Нико Л. Рајичковић, Томо М. Рајичковић, Ристо М. Рајичковић, Саво Л. Рајичковић, Божо Р. Рајичковић, Марко Б. Кажић, Живко Н. Ковачевић, Богдан Ј. Давидовић, Крцун М. Богојевић, Никола. М. Брновић; осим именованих приложи 1 перп. г-ђа Маре М. Кажић.

По перпера 10 учитељи градачки: Никола Ј. Марковић и Блажо Ј. Ђуришић.

Управа школе им изјављује најтоплију захвалност.

РАЗНЕ ВИЈЕСТИ

Егејска острва. Међу силама постоји потпун споразум о питању јужне границе Арбаније, као и о острвима која је грчка војска заузела. Дипломатија не вјерује да може доћи до каквог било сукоба између Турске и Грчке. Али постоји зебња да се питање о напуштању Егејских Острва од стране Италије не искрене у једно опасно питање, јер се у њему Тројни Савез и Тројни Споразум стављају на сасвим супротна гледишта. Говори се да се та супротност посљедњих дана појачала.

Енглески краљ и краљица у Француској. Званичној походи енглеског краља и краљице у Француској крајем априла, у лондонском дипломатском кругу приписују већу но обичну политичку важност. Француско јавне мишљење је у последње вријеме било алармирано несумњивом поправком односа између Њемачке и Енглеске, као и разним манифестацијама извјесних енглес. политичара против даљег наоружања. Краљ Ђорђе лично жели да се Француска потпуно успокоји, и да Енглеска даде јаван и несумњив доказ да ће лојално стојати уз Француску у свима приликама. Није искључена могућност да ће краљ Ђорђе правити званичну походу и Русији на љето, и ако за сада о томе није о ништа коначно утврђено.

Декларација српско хрватске коалиције. У пештанском сабору прочитана је декларација хрватске делегације која је била прихваћена у клубу једнодушно. Декларација констатује да су 1907 год. прагматиком донесена на штету Хрватске такве језичне одредбе које не могу бити предметом једностраног законодавства. То је изазвало трзавице и сукобе, приморавајући коалицију да не учествује у парламенту док се не санира повреда. Увиђавност Тисе који, вршећи споразум с коалицијом, новом прагматиком изоставља језичне одредбе, даје коалицији могућности за даље учешће у парламенту; али неопозивно је становиште коалиције, да је по параграфима 9 и 57 нагодбе једино српско-хрватски званични језик и за жељезнице хрватске, па ће то сваком приликом одлучно заступати, тражећи да се изврши интеримистична уредба која је стављена у изглед. То ће сматрати само као побољшање фактичкога стања, али само потпуно задовољење закона и уопште строго вршење нагодбе први је услов трајнога споразума. Очекујући сретно ријешење свих осталих неспоразума и спорова, прихвата у генералној дебати нову прагматику. Декларација је у Пешти учинила повољан утисак. Тако исто добро је примљено да је на банкету коалиције у Пешти бан Скерлец нагласио да каолиција води мудру, патриотску, несебичну политику, а министар Пејачевић рекао је да остаје вјеран оној политици, коју је као бан водио заједно с коалицијом.

У специјалној дебати прагматике, коалиција ће неке мање одредбе довести у склад с аутономијом Хрватске, нарочито о ингеренцији угарске владе на право удруживања жељезничара у Хрватској.

Енглеска спољна политика. Говорећи у трговачкој комори у Манчестру, Греј је изјавио: да је најважнији циљ спољне политике одржање мира. Балкански рат могао је бити спријечен само мијешањем великих сила, али би то био опасан експериманат за одржање мира. Сви напори Енглеске били су управљени отклањању тешкоћа.

Говорећи о питању оружања, Греј је изјавио, да је Енглеска веома повећала своје поморско оружање, што је било неизбјежно с погледом на друга европска повећања оружања. Смањење оружања било би велика хазардна игра за Енглеску све док не буде постојала сигурност да ће њено смањење имати довољног утицаја на осталу Европу. Енглеска као трговачки народ убјеђена је о бесплодности ванредних издатака за флоту и узнемирена је због утицаја тих издатака не само на кредит Енглеске, већ и на кредит цијеле Европе.

Греј је изјавио да симпатише смањењу оружања, али да не би вриједило обраћати се апелом на оне народности које нијесу вољне да га усвоје. Влада држи да треба да чека док друге велике европске земље стекну увјерења да треба смањити трошкове на оружање.

Изјаве г. Пашића у Петрограду. »Петроградска Агенција« преко Биоградског Пресбироа јавља: У једном разговору са редактором листа «Ново е Времја», Г. Пашић је изјавио, да је заједнички програм Србије, Грчке и Црне Горе већ раније израђен у Букурешту, те да конферисање са г. Венизелосом у Петрограду не би имало ништа да дода заједничкој сарадњи тих држава која сарадња даје довољно гарантије за одржање мира на Балкану.

Г. Пашић не види оправданог разлога за повреду мира на Балкану. Питања о егејским острвима и о границама Арбаније треба да ријеши воља Европе која се не може измијенити. Турска би требало да се потчини вољи Европе. Што се тиче питања о острвима Хиосу и Митилени, Г. Пашић држи да ту може доћи и до поморске демонстрације. Односно Арбаније, Србија има само један циљ а тај је: да нова кнежевина добије међународни карактер и да у њој ни једна сила не добије нарочите и искључиве привилегије. Сада у Арбанији влада анархија, те би било желити да се тамо у што краћем року поврати мир и ред.

За Србију је арбанашки суверен потпуно индиферентан, али она не жели да Арбанију окупирају Аустрија и Италија, јер би то могло довести до нежељених компликација. Српско-арбанашке границе, које су тако тешке за нас, могу служити за примјер оним границама које се не желе.

Вијести, које су распрострте из Бугарске као да се тобож врше гоњења у Маћедонији, тенденциозне су и лажне. Србија ће бити срећна, ако дописници страних листова оду у Маћедонију да се увјере како те вијести из Бугарске немају никаквог основа.

Г. Пашић држи да су вијести о турско-бугарском савезу основане, али да он неће донијети никакве користи уговарачима тога савеза. Не треба заборавити — рекао је српски министар предсједник — да осим Србије, Црне Горе и Грчке, и Румунија је заинтересована за равнотежу на Балкану.

Преговори Србије с бечком владом — рекао је г. Пашић: по питању источних жељезница иду нормалним током. Г. Пашић се нада да ће та жељезничка пруга бити неутралисана.

Жељезнички статут у Хрватској. — Пештански Сабор је усвојио на другом читању законски предлог о жељезничком статуту у Хрватској.

Гроф Тиса је у своме говору изјавио своју патриотску радост, што види све хрватске посланике да заједнички раде са посланицима угарског сабора. Пријатељство — додао је Тиса — које влада указује представницима Хрватске, пријатељство је цијелог угарског народа.

Бугарски конзулат у Солуну. Зграда бугарског генералног конзулата, коју су Грци у почетку другог балканског рата претворили у војну болницу, евакуисана је и предата руском генералном конзулату.

Револуција у Перу-у. Јављају из Њујорка: Из Лима јављају да је избила револуција у Перу. Предсједник републике је затворен, а предсједник министарства убијен.

Несрећа у Берлину. Два члана центрума Рајхстага, Хебел и Пуц, пали су са аутомобила и тешко се повриједили.

Атентат на Шериф пашу у Паризу. Иследни судија по афери Шериф паше потписао је решење о прекидању даље истраге над Искандер бејом.

Јерменско питање. Јављају из Цариграда: Како Јермени очекују дефинитиван споразум по питању реформама у источној Анатолији, то данашња патријаршијска савјетска сједница није могла донијети никакву резолуцију о службеном учешћу Јермена у изборима за парламенат. Патријаршија је ријешила да се обрати Порти жалбом против анти-јерменског бојкота, који је отпочет у Трапезунту.

Промјене у Цариграду. Главни директор страних трговачких и конзуларних спорних послова, Грк Сгурди, отпуштен је из службе.

Из Бугарске. — Бугарска Телеграфска Агенција јавља да су Радославов и Тончев отпутовали у инспекцију по западној Тракији, да контролишу власти и донесу ријешење о новим мјерама које би требало предузети ради поправке администрације у тој провинцији.

Посланик у Букурешту Радев, пуковник Нерепов, инжењери Лазаров и Волчев добили су од бугарске владе налог да са сличном румунском комисијом проуче питање о грађењу моста на Дунаву и о спајању обију жељезничких мрежа.

Ратни трошкови Италије. Поднешен је италијанској скупштини извјештај о трошковима учињеним приликом окупације Либије, Егејских Острва и због међународних догађаја. Трошкови се пењу до 1,149,757,564 лире.

Венизелос у Петрограду. Одлазећи из Петрограда, Венизелос је изјавио кореспонденту Петроградске Телеграфске Агенције да је веома задовољан разултатима своје посјете у Петрограду. Љубазан пријем од царове стране, благонаклоно расположење политичких сфера и потпора руског јавног мишљења, убиједили су га о непоколебивој, доброј вољи Русије према Грчкој. Помоћ, коју је Руска влада учинила Грчкој по питању о Егејским Острвима, подсјећа га на моралну потпору коју је Русија указала Грчкој још 1867. године по критском питању.

Кнез Вид, Аустрија и Италија. Изгледа да ће Аустрија и Италија понудити Кнезу Виду десет милиона франака, и то пола Италија а пола Аустро-Угарска аконто суме коју ће Арбанија добити међународним зајмом. Сва је понуда неразумљива, када се има у виду да Тројни Споразум ни по што неће попустити у тражењу да да се арбанашка банка интернационалише док Аустријанци и Италијани траже да се призна добивена привилегија од Кемала. Обистини ли се ова вијест, овдје ће се сматрати као попуњавање Аустријанаца и Италијана.

Са епирске границе. На цијелој линији епирске границе многе арбанашке комитске чете нападају грчка села и заузимају их, пошто их грчке трупе напусте, и по селима распростиру ужас. И тако су грчке трупе поново заузеле та села, грчко становништво страхује за судбину која их чека. Арбанашка влада, и ако није припремала ове нападе, није ни предузела никакве мјере да их спријечи.

Бугарски односи. Јављају из Софије: Представницима Бугарске на страни наложено је да увјере дотичне кабинете, да је бугарска влада анимирана најмирољубивим намјерама и да су све вијести о савезима Бугарске са ма којом државом потпуно неосноване, као и да су садашњи бугарски кабинет и јавно бугарско мишљење тврдо ријешени да управе све напоре Бугарске ка својој културној и економској консолидацији. Представници Бугарске ће у исто вријеме објаснити, да је само грјешком атинског кабинета који још није извршио своје обећање да ослободи затворене бугарске поданике, одложено обнављање дипломатских односа између Грчке и Бугарске.

Петролеј у Румунији. Пишу из Букурешта: У Филипешти-у, близу Морени-а, гдје је нађен петролеум у великој количини на дубини од 1000 и више метара, сада је приликом сондирања избила кључала и слана вода, која уз страховити шум шикља у велику висину. Шум се чује на десетак километара даљине. Око тога сланог водоскока у обиму од неких 500 метара створила се кора од соли. Страни геолози долазе да виде ту необичну појаву.

Бугарско-румунски преговори. Бугарско-румунски преговори о грађењу моста на Дунаву, који су прије неколико мјесеца били прекинути, биће, као што изгледа, ускоро обновљени. Бугарска комисија доћиће у Букурешт чим се одреди румунска комисија.

Далматинске жељезнице. Ивчевић, предсједник далматинског сабора, добио је акт од жељезничког министарства, којим се извјештава да ће се још на прољеће приступити грађењу жељезнице Книн-Прибудић, што далматински посланици одавна траже. Кад та пруга буде готова, онда ће Далмација жељезницом бити везана са Аустријом.

Промјене у Босни и Херцеговини. Земаљски поглавица за Босну и Херцеговину, Потјорек, отпутовао је у Беч, а његов заступник Рохоњи у Будим-пешту. Ово се доводи у везу са промјенама у босанској земаљској влади које предстоје. За предсједника Главне Контроле за Босну и Херцеговину која ће се ускоро установити, биће постављен садањи замјеник земаљског поглавара Рохоњи. Сматра се као сигурно да ће у том случају за замјеника земаљског поглавара бити постављен подпредсједник сабора Мандић.

Два нова аустријска корпуса. Како се са војне стране увјерава, у маршалској конференцији, под предсједништвом цара Фрање Јосифа, ријешено је образовање двају нових корпуса, а претресано је и питање о личностима које ће бити постављене за команданте тих нових корпуса.

Војне промјене у Аустрији. »Наје Храје Пресе« доноси како се чује, да ће надвојвода Фридрих дати оставку на положај врховног команданта домобранства. Рачуна се да ће за врховног команданта домобранства бити постављен садањи заступник надвојводе, пјешадијски генерал Шиковски.

Из бугарске дипломације. Бугарска Телеграфска агенција јавља, да је начелник бугарског министарства спољних послова, Пасаров, одређен за отправника послова бугарског посланства у Бечу на мјесто посланика г. Салабашева који је опозван.

Тиса и Румуни. Јављају из Букурешта: Привремено су обустављени преговори између Тисе и делегата румунског народног комитета.

Аустријска војска. Командат бечког корпуса биће ускоро смијењен. Највише изгледа има командат прашког корпуса Гисл брат аустро-угарског посланика у Београду, да буде наименован за командата бечког корпуса.

Сарајевски статут. Ових дана биће поднесен сабору на ријешење статут за град Сарајево, о коме је ново земаљско вијеће дало своје мишљење. Овим статутом битно се проширује градска општинска самоуправа и уводи се интерконфесионални принцип за изборе. Статутом се ограничава активно и пасивно изборно право на старосједиоце у Босни и Херцеговини, чиме би грађани, који су се доселили из Аустро-Угарске, били лишени изборних права.

Аутономија српске цркве у Угарској. Отпочеле су конференције о поновном успостављању аутономије српске православне цркве. Народни посланик Пелеш конферисао је с грофом Тисом и нагласио да српске захтјеве заступа цјелокупна српско-хрватска коалиција.

Бугарска и Србија. »Тан« доноси телеграм из Петрограда, у коме дотични дописник саопштава да му је бугарски посланик, ђенерал Ратко Димитријев, изјавио ово о могућности зближења између Бугарске и Србије:

»Још прије неколико мјесеци ја сам изјавио да се ми морамо прије или послије зближити са Србима, јер је то у нашем интересу; али за то Србија треба да учини први корак. Прву сатисфакцију она би могла дати у виду школске и црквене аутономије бугарском елементу у Маћедонији. Бугари су принуђени да се зближе са Србима или с другим сусједом, али ја категорично демантујем вијест о закљученом политичком и војном споразуму између Бугарске и Турске«.

Изјаве г. Пашића. »Наје Фраје Пресе« доноси у телеграму из Петрограда разговор српског министра предсједника, Г. Пашића, с дотичним дописником. Г. Пашић је том приликом изјавио: Неће дуго проћи па ће се видјети, да ли доиста постоји турско-бугарски споразум. Вијест о постојању тога споразума ми смо добили из сигурног извора. Сада се не ради на обнављању старога балканскога савеза у коме би била и Бугарска. Нетачни су гла-

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

сови да се ма шта преговарало с Бугарском у погледу Маћедоније. Мы смо овдје у Петрограду претресали само текућа питања. Могу рећи да ће се та питања ријешити пријатељски, јер су она већ у пола ријешена. На дефинтивно ријешење тих питања петроградска конференција имаће повољног дејства.

Што се тиче односа између Аустро-Угарске и Србије, Г. Пашић је изјавио да ће мирољубиве и пријатељске интенције донијети повољне резултате.

Једно румунско мишљење. »Наје Фраје Пресе« саопштава у телеграму из Букурешта разговор свога тамошњег дописника с бившим министром Таке Јонеском. Јонеску је изјавио: »Ја не вјерујем да би се сада могао створити нов савез између свих балканских држава. Неуспјех првога савеза још је код сваког у живом сјећању. Ни Србија ни Грчка не би могле данас учинити Бугарској територијалне концесије које она тражи па да пристане на закључење савеза са Србијом и Грчком. Ван сваке је сумње, да пријатељи мира желе конфедерацију свих балканских држава, у коју би ступила и европска Турска. Унутрашње борбе у Бугарској које су компликоване с питањима спољне политике, имају пресудног утицаја на држање Бугарске«. Упечатак који је Јонеску добио за вријеме букурешког преговора о миру, ствара у њему увјерење да нити би Србија пристала на уступање Штипа и Кочана, нити Грчка на уступање Кавале. »Према томе моје је мишљење« — завршио је Јонеску — »да у Петрограду није измијењена ситуација, коју је створио букурешки мир.«

Грчке школе у Новој Србији. Како изгледа, између грчке и српске владе постигнут је споразум о грчким школама у новој Србији. Грчке ће школе и даље постојати тамо гдје Грци живе у компактним масама, али српски језик биће обавезан у мјестима гдје су Грци у маломе броју, грчке ће школе бити замијењене српским. Атинска влада извијестила је грчког владику у Битољу у овоме смислу.

Из Шведске. 31.300 шведских сељака из цијеле земље стигло је у Штокхолм, да изјаве краљу и влади жељу сељака, како они хоће да поднесу терете за повећање наоружања и траже да се ствар предузме што прије. Величанствена поворка била је пред краљевом палатом. Вођа сељака држао је говор, у коме је провејавало пожртвовање сељака. Краљ је одговорио захваливши се и изјавио, како је увјерен да треба предузети што прије потребне мјере. Пријестолонасљедник и војвода од Вестготланда читали су говор оним сељацима који нијесу нашли мјеста пред дворском палатом. Сељаци су викали »Живио«, затим су отпјевали народну химну, продефиловали поред краља и напосљетку су били код предсједника министарства. Иза тога је била народна свечаност. Сељаци су одсјели по касарнама. Социјалисти су држали против митинге. Краљевски пар давао је вечеру на којој је било 2300 званица.

Јермени и турски избори. Синод јерменске патријаршије донио је ријешење којим овлашћује патријарха да поведе преговоре с владом о учешћу Јермена за скупштинске изборе.

Украјински Пољаци. Јављају из Лавова: Међу украјинским Пољацима постигнут је потпун споразум по свима спорним тачкама односно изборне реформе.

Мировни суд у Хагу. Бугарска Телеграфска Агенција јавља да су пређашњи министар Генадијев и бугарски министар у Паризу Станчо именовани за чланове мировног суда у Хагу.

Турски посланик у Петрограду. Тврди се да је пређашњи велики везир Хаки именован за посланика у Петрограду.

Пут њемачког цара. Лист »Либерте« јавља да ће цар Вилхелм на прољеће отпутовати на Крф и затим посјетити Виктора Емануела.

Угарски зајам. Угарска влада закључила је са конзорцијем Ротшилд зајам од 500 милиона круна са 4 и по %. Зајам ће бити амортизован за шездесет година. Конзорцијум полаже при закључку зајма 375 милиона, а остатак од 125 на опције. Зајам ће бити употребљен на откуп државних бонова од 125 милиона, а остатак на јавне радове.

ТЕЛЕГРАМИ

Српске и угарске жељезнице.

Биоград, 1. фебруара

Пошто се велика количина трговачких вагона накупила на биоградској станици, дирекцији српских државних жељезница нашла се принуђеном да обустави, за кратко вријеме, примање вагона са малом брзином, како из покрајине тако и из иностранства.

Српска дирекција обавијестила је о својој одлуци дирекцију угарских жељезница, прецизирајући и истичући нарочито да ова мјера нимало не омета провоз трговачке робе која иде за Турску, Грчку и Бугарску и да се она може проводити без икакве тешкоће.

Али угарска дирекција телеграфисала је да 450 вагона чека између станица Земуна и Инђије, и да је приморана да обустави пошиљке малом брзином за Србију и од стране Србије.

Није, дакле, српска дирекција забранила провоз, већ угарска дирекција која је без претходног споразума са српском дирекцијом предузела ову одлуку. Биоградска станица примила је више од 500 вагона који су били у Угарској задржани и тако ослободила угарске станице.

Пошто, дакле, разлог који наводи угарска дирекција, више не постоји, српска дирекција је телеграфисала угарској дирекцији да укине забрану. Депеша констатује да српска дирекција није тражила ову забрану и да на њу не пада одговорност. О томе је извијештена дирекција бугарских жељезница. — Биоградски Пресбиро.

Пријестолонасљедник Александар.

Биоград, 1. фебруара

Пријестолонасљедник Александар стигао је синоћ у 11 сати у Биоград. Пошто је већ било касно, није било свечаног дочека, и пријестолонасљедника при силаску с воза дочекао је један ађутант и ординанс официр, дворски достојанственици и шеф биоградске полиције. Маршал Двора отпратио је пријестолонасљедника. — Биоградски Пресбиро.

Грчки пријестолонасљедник.

Биоград, 1. фебруара

Грчки пријестолонасљедник Борђе предао је јуче Краљу Петру двије грчке ратне медаље: једну за Краља Петра, а другу за српског пријестолонасљедника Александра. Када је Краљ Петар јуче враћао посјету грчком пријестолонасљеднику Борђу, предао му је српску ратну медаљу и ленту Карађорђеве звијезде. — Биоградски Пресбиро.

Биоград, 1. јануара

На свечаном ручку, јуче, у Краљевом Двору у част грчког пријестолонасљедника, Краљ Петар у здравици коју је подигао, честитао је добродошлицу Диадоку и рекао: »Дижем Своју чашу у част Вашег Краљевског Височанства као и за срећу Њ. В. Краља Константина, Мога славног и драгог савезника, за напредак Грчке и њезине војске која се увјенчала славом Диадок, одговарајући, истакао је тијесне везе које вежу Србију са Грчком и пио у здравље Његова Величанства, за срећу пријестолонасљедника и напредак Србије, и у славу храбре војске Краља Петра. — Биоградски Пресбиро.

Бугарски посланик у Биограду.

Биоград, 4. фебруара

Јутрос је Краљ примио у свечану аудиенцију, у присуству г. Николе Пашића, Предсједника Министарског Савјета и Министра Иностраних Дјела, — новога Министра Бугарске, Чапрашикова, са свим уобичајеним церемониалом. У говорима које су измијенили, поменута је благотворност обнове дипломатских односа. — Биоградски Пресбиро.

Беч, 1. фебруара

Кнез Вид допутовао је у Беч и посјетио грофа Берхтолда. Цар је примио Кнеза и дао ручак у његову част, одликовавши га великим крстом Леополдова реда. — Бечки Кор. Биро.

Кнез Вид.

Беч, 2. фебруара

Кнез Вид је отпутовао у Берлин. — Бечки Кор. Биро.

Рим, 1. фебруара

Арбанашко изасланство са Есад пашом на челу, дошло је у Рим. — Бечки Кор. Биро.

Рим, 2. фебруара

Есад паша посјетио је Маркиза ди Сан Ђулиана, Министра Иностраних Дјела, и био је примљен у аудиенцију од Краља. — Бечки Кор. Биро.

Највид, 4. фебруара

Арбанашка депутација биће примљена 6. фебруара. Кнез Вид путоваће у Лондон да поздрави Краља Ђорђа. — Бечки Кор. Биро.

Берлин, 5. фебруара

Кнез Вид је отпутовао у Лондон и вратиће се преко Париза у Највид. — Бечки Кор. Биро.

Егејска острва и Епир.

Атина, 1. фебруара.

Велике силе предале су ноту у којој се каже да се Егејска острва дају Грчкој са изузетком Тенедоса, Имброса и Кастелориза, али Грчка мора да напусти Епир до 18. марта. — Бечки Кор. Биро.

Цариград, 2. фебруара

Велике Силе приделе су Порти колективну ноту односно острва. Нота је једнака оној која је јуче предана у Атини. Порта ће сјутра одговорити. Увјеравају да ће то бити само обичан протест. — Бечки Кор. Биро.

Цариград, 3. фебруара

Порта у својој ноти којом одговара односно острва, потсјећа на своје више пута понављане изјаве. Њима је истицала неопходност да задржи у својој власти острва која се налазе око Дарданела и која сачињавају интегрални дио Анатолије. Порта констатује са много жаљења да се није поклањало довољно обзира животним потребама Турске и да ово питање није ријешено на начин како би ишчезле сваке озбиљне размирице. Турска ће се трудити да осигура остварење својих захтјева. — Бечки Кор. Биро.

Руски Министар Предсједник.

Петроград, 1. фебруара

Горемикин је именован предсједником Министарског Савјета. Г. Коковцеву који одступа, цар је дао титулу грофа. — Бечки Кор. Биро.

Варшавски гувернер.

Варшава, 2. фебруара

Варшавски гувернер, генерал Скалон, преминуо је. — Беч. Кор. Биро.

Одликовање Берхтолда.

Беч, 4. фебруара

Цар је одликовао грофа Берхтолда великим крстом реда Св. Стевана. — Бечки Кор. Биро.

КЊИЖЕВНОСТ

Marko Car: *Moje simpatije.* Književne slike i studije. Odabrano kolo. Izdala međunarodna knjižarnica E. de Schonfelda. Zadar 1913. Cijena 3·50 k.

Под горњим, већ добро познатим насловом, објелоданио је поново г. Марко Цар своје већ раније штампане књижевне огледе о Његошу, Љубиши, Змају, Матавуљу, Војиславу Илићу, Митровићу, Лазаревићу, Пуцићу, Томазеу, Нодилу, Недићу и Љ. Ненадовићу.

Образложење поновног издавања својих идеја налази писац у том, што су његова раније издања постала на књижарском тржишту ријеткост. Г. Марко Цар је збиља код читалачке публике пролазио прилично добро, али од критике он је кадгод имао врло неугодних тренутака, кад му се често оспоравала стварна књижевна вриједност. Тако је увод ове књиге писац употребио да се обрачуна са својим критичарем г. Николајевићем. Често учињено оспоравање вриједности г. Марку Цару као књижевнику није умјесно, и кад се узме најапсолутније мјерило, г. Марко Цар остаје у пуној вриједности врло добро образованог књижевног аматера, чије мишљење није никада на одмет. Он је писац са доста недостатака старога кова, нешто слично као пречасни књижевник поп Јован Храниловић, али је ипак добар писац од јачег укуса, јаче критичке концепције и јачег образовања.

Неколико његових мишљења о горе наведеним писцима, моћиће се често уважити и наводити као значајна, ако и не буду остала као стална и необорива.

Р.

ПРАВИЛА
СРПСКОГ СОКОЛА НА ЦЕТИЊУ.

(Наставак)

Управни Одбор.

Члан 30.

Друштвом управља одбор од девет чланова, од којих барем половина мора бити из редова редовних чланова. Управни Одбор бира скупштина на годину дана.

Члан 31.

Чланови Одбора морају навршити 21-ву годину. Они врше своју дужност бесплатно. Сваки је члан Одбора зависан у своме раду од закључка Управног Одбора.

Члан 32.

Одбор сачињавају: старјешина, замјеник старјешине, четовођа, секретар, благајник, чувар, 4 одборника и 2 замјеника.

Члан 33.

Управни Одбор врши ове послове:

а) управља друштвеном имовином;

б) прима чланове у друштво;

в) поставља и отпушта учитеља и преходнике и одређује им награде;

г) изриче и извршује казне над члановима;

д) сазива скупштине и одређује им дневни ред;

ђ) спрема предлоге и извјештаје о своме раду и о стању друштва и подноси их друштвеној скупштини и жупном одбору ако исти постоји;

е) израђује пословник, кућни ред, а у договору са предходничким збором ред за друштвене и јавне вјежбе, натјецања и излете;

ж) отклања евентуалне несугласице међу члановима;

з) прикупља чланарину;

и) приређује јавне вјежбе, натјецање, излете, забаве и предавања;

ј) набавља потребне справе за друштво и чини издатке према одређеном прорачуну.

Члан 34.

Одбор одржава своје сједнице према потреби на позив старјешине или замјеника старјешине, или на предлог четворице чланова Управног Одбора. Одборска је сједница законита, ако су осим старјешине присутна барем четири члана Управног Одбора.

Своје закључке ствара Одбор релативном већином присутних чланова. Гласање бива усмено или тајно, ако то захтијева ма и један члан Управног Одбора. Ако се при усменом гласању гласови подијеле, одлучује она страна на којој је гласао старјешина; ако се подијеле гласови на тајном гласању, одлучује коцка.

Члан 35.

Ако се у току године упразни мјесто или буду спријечени у вршењу дужности четовођа, тајник, благајник или чувар, Одбор може

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

попунити њихово мјесто одборским замјеницима. Ако би број упражњених мјеста прешао два, Управни је Одбор дужан сазвати ванредну скупштину.

Члан 36.

Рад се Управнога Одбора заводи у сједнички записник који потписују присутни чланови, а води га секретар.

Члан 37.

Старјешина врши ове дужности:

а) води главну бригу о цјелокупном раду друштвеном и о извршивању скупштинских и одборских закључака;

б) заступа друштво у споразуму са управним одбором у јавности и пред властима;

в) предсједава одборским сједницама и друштвеним скупштинама;

г) прима и потписује са секретаром сву друштвену преписку, а са благајником све списе, који спадају у благајников дјелокруг.

Члан 38.

Замјеник старјешине замјењује у свему старјешину.

Члан 39.

Секретар води записник одборских сједница, друштвених скупштина, и друштвену преписку, а потписује је заједно са старјешином, држи у реду друштвену архиву и књижницу и подноси редовној скупштини извјештај о друштвеном раду.

Члан 40.

Благајник скупља друштвене приходе, исплаћује друштвене трошкове према одлуци Управнога Одбора, подноси редовној скупштини годишњи рачунски извјештај а Управном Одбору рачуне по потреби или захтјеву, одговора за друштвену благајницу и потписује са старјешином списе, који спадају у његов дјелокруг. У ручној каси благајник не смије држати више од 60 круна; остали новац мора уложити на добит у који домаћи новчани завод.

Члан 41.

Чувар се брине за друштвене непокретности: вјежбаоницу, справе и намјештај, те подноси о том извјештај друштвеној скупштини.

Члан 42.

Четовођа управља уз предњачки збор по пословнику стручном страног друштва. Чланове предњачкога збора као и њихов пословник потврђује управни одбор.

Члан 43.

Одборници потпомажу у раду остале часнике и замјењују их према чл. 35.

Члан 44.

Управни је Одбор за цио свој рад одговоран друштвеној скупштини.

Надзорни одбор.

Члан 45.

Цјелокупни друштвени рад надзире Надзорни Одбор. Он се састоји од три члана, а бира га друштвена скупштина на годину дана. Чланови Надзорног Одбора врше своју дужност такође бесплатно.

Члан 46.

Дужности су Надзорног Одбора ове:

а) да води надзор над друштвеном имовином; зато има право да у свако доба прегледа стање друштвене благајне и имовине;

б) да води надзор над управним одбором у погледу извршивања скупштинских закључака;

в) да подноси друштвеној скупштини годишњи извјештај о исправности стања друштвене благајнице и имовине;

г) да сазове ванредну скупштину у случају, ако управни одбор не испуњава дужности, које су му по правилима прописане.

Закључак Надзорног Одбора важи, ако су га створила најмање два његова члана.

Члан 47.

Друштвену имовину сачињавају:

а) поклони и завјештаји;

б) улози чланова добротвора, од којих се смије само интерес трошити а главница изнимно и то по закључку главне скупштине. Ови улози сачињавају сталан друштвени фонд;

в) редовни члански улози (мјесечна чланарина);

г) приходи приређених забава, јавних вјежаба и предавања;

д) непокретне справе, намјештаји, књижница.

Суд части

Члан 48.

Размирице међу члановима, ако их Управни Одбор не може отклонити, рјешава суд части, састављен од пет чланова. Свака спорна странка бира двојицу из друштва, а они петога себи за предсједника. Ако се у избору предсједника не могу споразумјети, одлучује коцка. Суд части одлучје већином гласова. Сваки се члан мора покорити одлуци суда части; даље жалбе нема.

Ко се не покори одлуци суда части, искључује се из друштва.

Опште установе

Члан 49.

Друштвена година почиње почетком јануара по старом.

Члан 50.

Службени је језик српски, писмо ћирилицом. Друштвена је слава Видов дан 15. јуна сваке године.

Члан 51.

Друштвена обиљежја јесу:

1) друштвена застава; српска народна тробојница (црвено-плаво-бијело) од свиле на средини, са обадвије стране, златом извезено С. С., година оснивања 1914., мјесто Цетиње — на штапу црвено обојеном са позлаћеним копљем. Горњи монограм значи »Српски Соко«.

2. друштвено одијело. Одијело је радно и свечано.

а) радно је за мушке: плаве чакшире, бијела кошуља без рукава, црвено опшивена, тробојан појас широк три прста, причвршћен за чакшире, црна обућа од лаке материје или коже;

б) радно одијело за женске: мароска блуза затворено плаве боје са бијелим оковратницима, набрана сукња од исте материје, црне чарапе и црна обућа од лаке материје или коже;

в) свечано је одијело које се састоји из;

а) капе 8 цм. високе, црне са црвеним тјеменом, бијелом перјаницом од коњске струне, напријед на средини капе усвојена заједничка значка;

б) капута од сиве вунене материје, крој на струк, позади расјеченог са дугметима и гајтанима;

в) чакшира дугачких од истог сукна;

г) црвене кошуље;

д) опасача црног лакованог;

ђ) ципела црних;

е) огртача од исте материје од које је и одијело, дужине до листова;

3. печат са написом: »Српски Соко« у Цетињу наоколо, у средини година оснивања друштва. Све друштвене исправе носе друштвени печат;

4. значка са монограмом Српског Сокола;

5. друштвене исправе;

6. диплома.

Члан 52.

Друштво има у своме стану истакнут кућни ред, којим се на првом мјесту редовним, а и осталим члановима, тачно одређује дужност при вјежбама, излетима, састанцима, забавама и т. д. Сваки је члан дужан строго се држати кућног реда, јер се у случају прекршаја с њиме поступа према овим правилима и према кућном реду.

Престанак Друштва.

Члан 53.

Друштво престаје: закључком друштвене скупштине на којој мора бити присутно најмање двије трећине чланова. Ако се од присутних изразе најмање двије трећине за престанак, друштво се неће обнављати.

Члан 54.

У случају престанка друштва прелази сва његова имовина у руке соколске жупе црногорске, ако ова буде постојала, у противном случају фонду сиромашних ђака цетињске гимназије, који ће њиме управљати као аманетом све док се не оснује нови Српски Соко у истом мјесту. Ако се такво друштво не оснује кроз 10 година, сва имовина остаје дотадашњем руковаоцу на расположење.

Надзор од стране власти.

Члан 55.

Према закону о удруживању врши државна власт надзор и контролу над радом овога друштва.

Одобрајем и потврђујем ова правила Друштва »Српски Соко« на Цетињу.

Број 689

Цетиње, 22. Јануара 1914. год.

Министар Унутрашњих Дјела,

(М. П.) ЛАБУД ГОЈНИЋ.

ОГЛАСИ

П. п. бр. 15. 22—50

AVOCAT demandé par un homme d'affaires qui voudrait se faire représenter au Monténégro. Prière d'écrire sous G 10732 X à Haasenstein et Vogler, Genève. број 41. 1,2

ШИВАЋЕ МАШИНЕ

свију система у свима величинама и израдама за породичну и занатску употребу по **најјефтинијој** цијени нуди најстарија

ИЗВОЗНА ФИРМА

M. Khek

JINDR. HRADEC, ČESKA

Особе **доброг стања** могу добити машине и уз умјерену отплату. На захтевање радо се шаље илустрован цјеновник бадава и франко.

бр. 10. 1,10

Свестан рад води напретку — Ко купује тај и добија

ИЗВЈЕШТАЈ

великих добитака на срећкама Класне Лутрије 44. кола продате из наше радње

Број 19792 премију 200.000 динара

Бр.	17159	дин.	50.000
„	18233	„	30.000
„	16582	„	20.000
„	14955	„	10.000
„	25592	„	6.000
„	11060	„	5.000
„	1667	„	5.000
„	22265	„	5.000
„	25739	„	5.000
„	28884	„	5.000
„	7479	„	3.000

Бр.	5462	дин.	2.000	Бр.	13725	дин.	1.000
„	10173	„	2.000	„	14583	„	1.000
„	10614	„	2.000	„	17556	„	1.000
„	12836	„	2.000	„	17752	„	1.000
„	18680	„	2.000	„	19164	„	1.000
„	23904	„	2.000	„	19617	„	1.000
„	22287	„	2.000	„	20510	„	1.000
„	24383	„	2.000	„	22144	„	1.000
„	29624	„	2.000	„	22221	„	1.000
„	24536	„	1.500	„	22267	„	1.000
„	1072	„	1.000	„	22423	„	1.000
„	1700	„	1.000	„	25016	„	1.000
„	2505	„	1.000	„	25732	„	1.000
„	3282	„	1.000	„	26995	„	1.000
„	5687	„	1.000	„	27820	„	1.000
„	6625	„	1.000	„	29328	„	1.000
„	10848	„	1.000	„	29558	„	1.000
„	11007	„	1.000	„	29522	„	1.000
„	11084	„	1.000	„	29843	„	1.000

и масу згодитака по динара 700, 600, 500, 300 итд.

Срећке нове за I кл. 45. кола којима је **вучење 11. фебруара 1914. год.** готове су и могу се исте у *цијелима, половинама, четвртинама* и *осминама* добити — купити у нашој радњи *све до дана вучења. Цијена је срећкама за I класу* 1/1 дин. 22. 1/2 дин. 12. 1/4 дин. 6. 1/8 дин. 3 — у сребру.

Налоге упућене нашој фирми, извршујемо одма по пријему уплате. *Срећке шаљемо на све стране свијета* и *играчима по вучењу сваке класе бесплатно шаљемо званичну листу.*

Уплату из унутрашњости и осталих европских држава најлакше је слати *упутницом* а из *Америке* у папирним доларима препорученим писмом; *сваки долар вреди 5 дин.*

Срећке шаљемо само по пријему уплате, доплатом не шаљемо ником. *Налози без уплате неће бити извршени.*

Срећке не треба куповати по улицама и кафанама од непознатих лица нити од оних продаваца, који у срећном случају — с парама трчи и тражи играча, ради што већег ћара.

Срећке Класне Лутрије треба стално куповати у солидној и срећној радњи.

Ко је рад у овој Лутрији судјеловати, а није рад да како при исплати добитака тако и при обнављању срећака буде шиканиран и уцјењиван — тај нека се обрати нашој радњи — увјеравајући га да ће у сваком погледу бити тачно и благовремено услужен.

Наша радња играчима исплаћује извучене срећке одмах без икаквог шконта а срећне случајеве чува у највећој тајности.

Препоручујући се п. п. молимо да се за куповину срећака Кл. Лутрије изволе обратити нашој радњи. Све налоге треба упућивати на фирму.

ОВЛАШЋЕНИ КОЛЕКТЕРИ СРЕЋАКА КЛ. ЛУТРИЈЕ

П. п. бр. 9, 1.1

Колаковић и Здравковић, Београд.

Телефон 303. — Adresa: Kolakovits & Zdravkovits, Belgrad — Телефон 303.

Штампа Кр. Ц. Државне Штампарије

Власник и одговорни уредник **Радомир Орлински Кривокапић**

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ